

Intervistë Ekskluzive me Majlinda Bregu botuar në Balkan Insider më 22 Tetor 2021

Liderët botërorë do të mblidhen së shpejti në Glasgoë për të adresuar krizën klimatike. Organizata juaj ka vënë theksin te qëndrueshmëria. Në shumë raste, vendet e rajonit janë një brez prapa vendeve të Evropës në qasjet ndaj mjedisit, klimës dhe qëndrueshmërisë më të gjerë. Si po përpiqet organizata juaj për të kapërcyer këtë diferencë të madhe?

Po e vërtetë. Ndarja është e madhe. 16 termocentrale me qymyr në rajon janë të vjetruar dhe prodhojnë emetime më të rrezikshme se 260 termocentralet në Evropë. Si ta lëmë pas qymyrin mund të ishte një titull i mirë për një op-ed. Por për ta bërë këtë dhe për të kompensuar ose investuar në energji të rinovueshme për të zvogëluar përdorimin e qymyrit, nuk do të jetë e lehtë. Por ky është realiteti ynë. Nëse nuk do të ishte kaq shqetësues, Ballkani Perëndimor (BP) do të qëndronte në pozicione të ndryshme ndaj BE-së, apo jo? Edhe pse, kjo është vetëm njëra anë e medaljes.

Këshilli i Bashkëpunimit Rajonal - RCC mbetet një organizatë në pronësi rajonale që punon në mënyrë të barabartë me të gjithë partnerët në rajon dhe BE për të përmirësuar situatën. Dhe ne e bëjmë atë në mënyrë realiste dhe tërësore. Me këmbë në tokë dua të them. Rajoni ynë karakterizohet nga performanca e moderuar ekonomike, shkallë e lartë papunësie, performancë e ulët në të drejtat sociale, ndaj jemi shumë realistë kur bëhet fjalë për pozicionin e agjendës së gjelbër në listën e prioriteteve në secilën prej ekonomive të Ballkanit Perëndimor.

Për të filluar me objektiva të besueshëm: promovimi i ndërgjegjësimit të Gjelbër ka përfitim për të gjitha grupet shoqërore, duke u shpjeguar atyre se energjia e ripërdorshme, për shembull, është një rrugëdalje, është një zgjidhje më e lirë, më e pastër, e qëndrueshme dhe shumë më e mirë se ajo që kemi pasur. larg. Në një sferë ku fjalët janë të lira, ka pasur edhe veprime.

Duke qenë se njerëzit që jetojnë këtu nuk janë krenarë që ndodhen në një ndër rajonet më të ndotura në Evropë, madje edhe më gjerë, ata shohin ndryshimet klimatike dhe efektet që ato kanë në jetën e tyre. Nëpërmjet Barometrit tonë Ballkanik ne kemi një lexim të perceptimeve të qytetarëve dhe biznesit për gjelbërimin, ndotjen e ajrit, burimet e rinovueshme. Dhe mund t'ju them se është mirë të shihet se ndërgjegjësimi për ndotjen ka ndryshuar më shpejt nga sa prisnim. 91% e qytetarëve të BP-së i shohin ndryshimet klimatike si një problem, dhe 93% thonë të njëjtën gjë për ndotjen. Për sa u përket bizneseve, 55% thonë se reduktimi i ndotjes duhet të jetë prioritet për Axhendën e Gjelbër të rajonit tonë dhe 41% e shohin si prioritet uljen e konsumit të energjisë.

Pra, nuk është një garë pas standardeve të larta evropiane, është në fakt një garë kundër thatësirave shkatërruese, përmytjeve, vdekjeve të parakohshme nga ndotja e ajrit, etj. Përsëri, të jesh realist do të thotë të dish se kjo është jetike, por do të jetë e vështirë. Vendet e dinë që kjo nuk do të ndodhë brenda natës, por përmes një tranzicioni gradual dhe "integrimi gradual" në politikat e BE -së. RCC është këtu për të koordinuar dhe maksimizuar planet që qeveritë e Ballkanit Perëndimor kanë për t'i bërë ekonomitë tona më të gjelbra. Në fillim të tetorit, liderët e Ballkanit Perëndimor miratuan Planin e Veprimit të Axhendës së Gjelbër të

BP-së në Samitin BE-BP të mbajtur në Slloveni, duke nisur kështu procesin. Ne do të koordinojmë zbatimin e tij, në kontakt të ngushtë me të gjitha palët e interesuara, përfshirë OSHC-të dhe komunitetin e biznesit.

Thënë kështu, kalimi në të gjelbër do të jetë jashtëzakonisht sfidues dhe i kushtueshëm - për sa i përket kohës, energjisë, përpjekjeve, burimeve financiare, etj. Pra, rajoni mbështetet në alokimin dhe përsheptimin e fondeve të para-anëtarësimit të dedikuara për këtë nismë.

Pas një takimi së fundmi me kryeministrin e Malit të Zi Zdravko Krivokapic, ju keni përdorur një term unik – “kompromis me integritetin”. Kompromisi është paksa i rrallë në politikën e çdo kryeqyteti botëror. Duke pasur parasysh përkushtimin tuaj për të avancuar rajonin, ju lutemi elaboroni këtë term.

Nuk po predikoj asgjë. E di që në politikë njeriu tundohet të bierë dakord me shumë ‘pazare’ të papërsosura. Këtë mund ta them nga përvoja. Për politikanët, kompromisi është mënyra e vetme për të bërë politikë demokratike. Unë e di se polarizimi politik e bën kompromisin më të vështirë, dhe një person me integritet politik zakonisht portretizohet si ai që qëndron në parim dhe nuk ka besim tek kundërshtarët, ndërsa besoj se kompromisi me integritetin duhet të favorizojë përshtatjen e parimeve të dikujt dhe respektimin e atyre të kundërshtarëve. Si një politikane e përkushtuar ndaj Evropës dhe në fund të fundit për përfitimin e qytetarëve, do të shkoja gjithmonë për kompromis, për gjithçka dhe kudo. Rajoni nuk njihet për kompromise të shpeshta.

Proceset që kemi filluar me anëtarësimin në BE vërtetojnë se – shumë grushta të vështira, ndryshime drastike dhe vendime jo të zakonshme janë pjesë e çdo transformimi. Dhe ne duam të transformohemi në shoqëri më të mira, nuk ka asnjë mister në këtë. Numri i njerëzve që largohen nga rajoni, veçanërisht të rinjtë, flasin vetë. Të presësh shumë gjatë që gjërat të ndryshojnë nuk është një opsion. Bashkëpunimi rajonal ka të bëjë me këtë. Edhe BE -ja gjithashtu. Një nga shembujt më të ndritshëm të suksesit të fituar me kompromis në bashkëpunimin tonë rajonal është marrëveshja e Korridoreve të Gjelbër. Vitin e kaluar, kur filloi pandemia dhe e gjithë bota u mbyll, në një moment, furnizimi në rajon, veçanërisht me ushqim dhe ilaçe u rrezikua. Kështu ne u angazhuam me idenë për të hapur korridore të gjelbra, duke siguruar rrjedhën e lirë dhe furnizimin e pandërprerë të mallrave, të cilat i gjithë rajoni i mbështeti me gatishmëri. Brenda një muaji ne patëm një marrëveshje dhe Green Lanes u vunë në funksionim. Dhe më besoni, nuk ishte e lehtë. Por të gjithë e kuptuan rëndësinë jetike për qytetarët e tyre, dhe u bënë kompromise të vështira, por të nevojshme, dhe marrëveshja u arrit. Me integritet dhe me një rezultat të favorshëm për të gjithë.

Tani, ne "thjesht" duhet të aplikojmë të njëjtën recetë për gjithçka tjetër.

Nga e ka origjinën Balkathon dhe si e ka transformuar kjo iniciativë të menduarit në rajon? A mund të na thoni se si ekipi juaj mundi të angazhojë në mënyrë kaq efektive brezin e lindur pas shpërbërjes së Jugosllavisë?

Balkathon është marka e RCC, foshnja jonë e pandemisë Covid, e lindur nga nevoja për të kapërcyer ndjenjën e plotë të izolimit social dhe pafuqisë. Me siguri ju kujtohet se si ishte në fillim të vitit 2020. Të gjithë ne, të ngujuar në shtëpi, duke parë ata numra të të infektuarve

dhe të vdekurve duke u rritur, por duke u përpjekur të shpikim normalen e re, të përshtatemi, duke ruajtur mendjet dhe bizneset tona. Detyra jonë nuk ishte ajo e linjës së parë për të ndihmuar të sëmurët, kështu që ne u fokusuam në atë që MUND të bëjmë. Korsitë e Gjellbërta që përmenda më herët ishin ndërhyrja jonë urgjente, e ndjekur nga Balkathon, si të thuash fëmija ynë i dytë pandemik. Ishte për të ngritur moralin dhe për të përdorur potencialin në kohët kur online dhe dixhital janë provuar të jenë mënyra të domosdoshme të jetesës.

Prandaj, Balkathon u parashikua si një konkurs online, rajonal për të rinjtë e aftë, bizneset e reja, sipërmarrësit, studentët, qendrat e inovacionit dixhital, parqet shkencore, universitetet, SME-të, etj. nga të gjitha ekonomitë e Ballkanit Perëndimor me një ide për të zhvilluar zgjidhje inovative dixhitale, si përgjigje ndaj sfidave të jetës sonë të përditshme.

Vitin e kaluar patëm 3 fitues, duke rezultuar në 3 produkte, aplikacione dixhitale shumë të dobishme. Këtë vit, kishim 6. Kështu që tani, një vit e gjysmë më vonë kemi 9 produkte të reja dixhitale, të prodhuara në Ballkanin Perëndimor. Produkte të reja, frymëzuese, inovative, të prodhuara nga të rinjtë e këtij rajoni. Jam jashtëzakonisht krenare për ta dhe ekipin tim që punoi për ta bërë të mundur këtë. Dhe ne nuk po ndalemi. Në fillim të këtij viti ne lançuam edhe Futurismo, një tjetër konkurs rajonal, por i fokusuar në turizëm, i cili, siç dihet, mori goditjen më të madhe gjatë krizës pandemike. Dhe turizmi është shumë i rëndësishëm për rajonin tonë. Shqipëria dhe Mali i Zi mbështeten kryesisht te turizmi, por edhe të tjerët. Të ardhurat që lidhen me turizmin nuk janë të parëndësishme. Përafërsisht 11% e njerëzve në BP janë të punësuar në sektorin e turizmit. Kjo është arritje e madhe.

Ekipi im që punon për këtë nuk ka pasur vështirësi në angazhimin e njerëzve në konkurs. Të rinjtë, siç thatë ju të lindur pas shpërbërjes së Jugosllavisë, nuk kanë nostalgji për 'kohët e vjetra të mira', por duan të jenë pjesë e një skene globale... ata përpiqen për më të mirën, më të madhen, ndryshen, të renë...

Pra, ky është kontributi ynë modest për rimëkëmbjen, por edhe për një ushtrim që ka treguar se si të mobilizojmë talentin e rajonit për t'i shërbyer qëllimit dhe për të përshtatur jetesën me kërkesat dixhitale. Vitin e ardhshëm ne do të vazhdojmë me të dy konkurset dhe tashmë presim zgjidhje të reja dhe fitues të rinj të mahnitshëm. Ne do të vazhdojmë të evoluojmë.

Në Podgoricë, ju dhe kolegët tuaj së fundmi përfunduat Samitin e 4-të Dixhital të Ballkanit Perëndimor. Malit të Zi (dhe pjesës më të madhe të rajonit) i mungon ende 5G dhe përparime të tjera dixhitale, të cilat në Bruksel, Berlin apo Uashington i konsiderojnë si të mirëqenë. Duke parë samitin e vitit 2018 në Shkup, cilat kanë qenë përparimet më të mëdha në këtë hapësirë dhe çfarë pune është ende e nevojshme?

Dixhitalizimi nuk është e ardhmja. Është e tashmja. Prandaj, transformimi dixhital është thelbi i bashkëpunimit rajonal.

Është një urë për të na lidhur mes nesh dhe me pjesën tjetër të Evropës dhe botës; për të na ushqyer për ndryshime më të shpejta dhe më të mira; të shfrytëzojë teknologjitë për të krijuar vlera dhe shërbime të reja për aktorë të ndryshëm të shoqërisë; të përtërij dhe të fitojë aftësitë për t'u përshtatur shpejt me rrethanat në ndryshim; të jetë forca lëvizëse e një tregu të vetëm rajonal dhe në një fazë të mëvonshme edhe të tregut të vetëm të BE-së; dhe të na ndihmojë të

mbajmë rininë tonë në rajon; për të na ndihmuar në anëtarësimin në BE, por jo një nga një, përmes emigrimeve.

Samiti Dixhital i Ballkanit Perëndimor në Shkup është vendi ku filloi të zbërthehet historia e lidhjes dixhitale të rajonit tonë. Ishte një hap pionier dhe guximtar përpara. Vetëm një vit më vonë, në Samitin e 2-të Dixhital me një prezantues robot, të gjithë BP6 nënshkruan Marrëveshjen Rajonale të Roaming-ut, të lehtësuar nga RCC dhe BE, e cila rezultoi në roaming falas në Ballkanin Perëndimor që nga 1 korriku i këtij viti. Është një histori e madhe suksesi për rajonin dhe është shumë më tepër sesa kursimi i parave në faturat e telefonit. Bëhet fjalë për lidhjen më të ngushtë të rajonit dhe njerëzve të tij. Hapi tjetër është të na lidhë fort me BE –në përmes uljes së çmimeve të roaming midis BP dhe BE. Nuk ka asnjë justifikim apo logjikë tregu pse një qytetar nga ky rajon, jo më i pasuri, duhet të paguajë mesatarisht 103 euro për 1 GB në roaming në BE, ndërsa kostoja e operatorit të telekomit është vetëm 8 euro. Marzhi me pakicë i një operatori telekom ose thënë thjesht fitimi mbi 700% për të gjitha shërbimet, internet dhe sms, përsëri nuk reflekton asnjë logjikë të tregut.

Ne hartuam një Udhërrëfyes për këtë dhe udhëheqësit e rajonit e miratuan atë në fillim të këtij muaji. Ai është krijuar për të mbrojtur konsumatorët e BP nga çmimet e larta, duke lejuar njëkohësisht zhvillimin e konkurrencës në ofrimin e shërbimeve roaming. Kjo do të kërkojë një proces të hapur, transparent dhe gjithëpërfshirës konsultimi me operatorët celularë në BP dhe BE. Dhe këtë do ta bëjmë përmes një Dialogu Rregullator të strukturuar. Por roaming nuk është i gjithë Axhenda Dixhitale e vendosur në Tregun e Përbashkët Rajonal. Ne duhet të përmirësojmë infrastrukturën tonë dixhitale. Qëllimi më i rëndësishëm është siguri i lidhjeve të internetit me brez të gjerë për 95% të familjeve deri në vitin 2024. Pastaj ka shërbime elektronike.

Pandemia na tregoi rëndësinë e përgatitjes për të kaluar dixhital. BB shkon deri në 47% në lidhje me blerjen elektronike, ndërsa mesatarja e BE-së është 69%. Njohja e shërbimeve të besimit për të cilat po punojmë aktualisht me BP6 do të rrisë më tej lëvizjen e lirë të shërbimeve, do të lehtësojë tregtinë elektronike dhe do të sjellë përfitime të drejtpërdrejta për qytetarët. Ne gjithashtu nuk duhet të harrojmë rrjedhën e lirë të të dhënave e cila konsiderohet si liria e pestë e një tregu të përbashkët. Prandaj, ne kemi ndërmarrë një nismë të re për të siguruar rrjedhjen e lirë të të dhënave personale dhe jo-personale në rajonin tonë, në mënyrë që të nxjerrim në pah potencialet e pashfrytëzuara të ekonomisë së të dhënave.

Në vitin 2020, Tirana priti Samitin e 3-të Dixhital – i gjithi online, sikundër pandemia diktonte dhe funksionoi shumë mirë – edicioni i plotë dixhital, ku ministrat e BP6 nënshkruan dy memorandume mirëkuptimi mbi udhërrëfyesin 5G për transformimin dixhital dhe për ndërveprimin rajonal dhe shërbimet e besimit në rajon. Dhe së fundi, edicioni i 4-të i Samitit Dixhital të BP-së u mbajt në Podgoricë ku u propozova ministrave të rajonit që të nisnin një proces shumë kërkuar por të dobishëm të krijimit të Identitetit Dixhital me objektivin për t'u ofruar qytetarëve dhe bizneseve të Ballkanit Perëndimor kuletat dixhitale që do të jenë në gjendje të lidhin identitetet e tyre kombëtar dixhitale me dëshmi të attributeve të tjera personale si leje drejtimi, diploma, llogari bankare etj. BE-ja e nisi këtë proces muaj më parë.

Të dhënat janë fuqi dhe disa vende po përdorin infrastrukturën dixhitale për të fuqizuar njerëzit me anë të të dhënave. Mundësimi i qytetarëve që të kenë një identitet dixhital të besueshëm është një mënyrë për t'i sjellë ata në ekonominë formale. Unë besoj se ekonomitë e BP mund të kërkojnë mundësi për ta përsëritur këtë dhe ne në RCC jemi të gatshëm të mbështesim me çdo veprim rajonal të nevojshëm.

Pika përfundimtare e gjithë kjo është pjesë e Planit të Veprimit të Përbashkët Rajonal të Tregut të Udhëheqësve të BP6 të miratuar vitin e kaluar në Sofie Dhe nuk përfshin vetëm axhendën dixhitale, por gjithashtu, ndër të tjera, njohjen e diplomave dhe kualifikimeve profesionale, lëvizjen e lirë të mallrave dhe shërbimeve dhe të njerëzve me karta identiteti, e shumë të tjera dhe shpresoj se rajoni do të ecë më fuqishëm dhe më shpejt në drejtim të zbatimit të tij.